

20/20

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 16 juni 2020 door A mede namens haar dochter B, hierna te noemen klaagster, ingediende klacht tegen drs. C, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen, en ingeschreven in het NIP-register K&J-psycholoog NIP.

I Het verloop van de procedure

Het College heeft kennis genomen van:

- het klaagschrift met bijlagen d.d. 16 juni 2020;
- de mail van verweerster van 8 oktober 2020 aan het College met de vraag of klaagster de klacht wil doorzetten;
- De mail aan klaagster van het College d.d. 13 oktober 2020 met deze vraag;
- De mail van klaagster van 14 oktober 2020 dat zij de klacht wil handhaven;
- het verweerschrift met bijlagen d.d. 18 november 2020;
- de akkoordverklaring van B met indiening van de klacht d.d. 18 november 2020.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden via digitale beeldverbinding ter zitting van het College van 14 april 2021, waarbij klaagster en verweerster aanwezig waren.

II De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden kan van het volgende worden uitgegaan:

- a. Klaagster is de moeder van B, geboren in november 2007 (hierna te noemen de dochter). De ouders van de dochter zijn gescheiden. Er is gezamenlijk ouderlijk gezag. De dochter en haar oudere zus wonen bij moeder in X. Vader woont in Y.
- b. Door de rechter is een ondertoezichtstelling betreffende de kinderen uitgesproken (hierna ots). D is vervolgens door de Gecertificeerde Instelling (GI) als gezinsvoogd/ jeugdbeschermer aangesteld (hierna te noemen de jeugdbeschermer).
- c. Verweerster is als K&J-psycholoog NIP werkzaam in een praktijk te Z (hierna de praktijk).
- d. Op 15 januari 2020 is de dochter op verwijzing door de huisarts vanwege angst- en traumaklachten aangemeld bij de praktijk.
- e. Beide ouders hebben vervolgens ingestemd met de behandeling door verweerster.
- f. Op 23 januari 2020 is de behandeling van de dochter gestart. In februari 2020 is een behandelplan opgesteld luidende – voor zover hier van belang - als volgt:

“(…)

Behandeltraject

Bij aanvang van de behandeling worden de doelen opgesteld. In een totaal van maximaal 14 behandelingen van 45 minuten komen tijdens de therapie onderstaande behandeldoelen aan bod. Tijdens de behandelingen zal, indien nodig, een korte evaluatie met ouders plaatsvinden. Behandelmethodes waarmee gewerkt zal worden, zijn onderdelen uit de methodes Werken aan je zelfbeeld, WRITE-junior en indien nodig EMDR.

Behandeldoelen:

- Verminderen van somatisch onverklaarbare klachten door:
 - o Vergroten en versterken zelfbeeld van(de dochter)

-(De dochter) heeft de gebeurtenissen uit het verleden verwerkt en kan hiermee omgaan
 -(De dochter) zit weer goed in haar vel
- (...)"
- g. In februari 2020 is door de rechter voorgesteld de dochters het Kinderen uit de Knel (KuK)-traject te laten volgen. In verband hiermee is de behandeling van de dochter bij verweerster eind februari 2020 stopgezet.
- h. Het voorgestelde Kuk-traject is vervolgens niet doorgegaan.
- i. Begin maart 2020 is de zus van de dochter eveneens voor therapie bij de praktijk aangemeld. Zij werd behandeld door een collega van verweerster.
- j. Verweerster heeft in een e-mail van 12 maart 2020 aan beide ouders – voor zover hier van belang - geschreven:

“Ik stuur jullie even een kleine update waar ik met de meiden aan ga werken. (...) Tijdens het verhaal van (de dochter) komen we vanzelf op contactherstel. Dit zal voor daarna dan het aandachtspunt worden, maar dat kan niet voordat al het andere dat ertussen staat (gedeeltelijk) opgeruimd is.”
- k. Op 30 maart 2020 heeft de jeugdbeschermer een mail aan de ouders gestuurd waarin zij nieuwe afspraken tussen hen en de GI vastlegt. Hierin wordt de afspraak wat betreft de ingezette jeugdhulp vermeld als volgt:

“- Beide kinderen volgen therapie gericht op contactherstel met vader bij (de praktijk).”
- l. Op 9 april 2020 heeft verweerster haar collega en de jeugdbeschermer gemaaild over de behandeling van de dochter(s) en de manier waarop het contactherstel met vader zou kunnen plaatsvinden.
- m. Op verzoek van vader die op 8 mei 2020 via de mail vroeg hoe het met de therapie van zijn dochters gaat, hebben verweerster en haar collega aan de ouders en de jeugdbeschermer op 14 mei 2020 onder meer het volgende geschreven:

“(...) Bij de dochter is de laatste afspraak voor de vakantie niet doorgegaan, omdat ze deze vergeten was. Volgende week zie ik haar weer. Wij zijn bezig om haar gedachten en gevoelens over de gebeurtenissen op te schrijven. Ze vertelt veel over de dingen die haar nu bezighouden, zoals bijvoorbeeld haar huisdieren en school, maar ook over de dingen die ze heeft meegemaakt, zoals vakanties en dingen over toen ze in Y woonde.

(...)

Als beide meiden klaar zijn met hun verhaal, is de volgende stap dit te laten lezen aan anderen. Tegen die tijd zullen we ook een afspraak maken met(de jeugdbeschermer). Zij heeft ons in april gevraagd om een evaluatie in te plannen. Dus dat zullen we dan ook doen. Eerst een afspraak met de jeugdbeschermer en de meiden, later met jullie als ouders erbij.”
- n. Vervolgens heeft verweerster op 15 mei 2020 aan klagster een extra mail met uitleg hierover gestuurd omdat zij door een mail van klagster hierover van eerder die dag de indruk had gekregen dat klagster het niet helemaal juist heeft begrepen. Verweerster verklaart in deze extra mail dat het laten lezen van het verhaal uiteraard alleen in overleg met en met toestemming van de dochter zal gebeuren. Het verhaal zal niet zomaar aan derden worden gegeven.
- o. Bij mailbericht van 25 mei 2020 heeft de dochter aan verweerster geschreven dat ze het vertrouwen in haar is verloren. Zij wil geen therapie meer bij haar volgen zolang volgens haar de jeugdbeschermer bepaalt wat er gaat gebeuren.
- p. Op 22 juni 2020 heeft verweerster via de mail haar excuses aangeboden aan de dochter en klagster omdat zij tevoren met hen had moeten overleggen wat zij aan de jeugdbeschermer ging mailen.
- q. Inmiddels is de dochter onder behandeling bij een andere praktijk.

III Het standpunt van klaagster en de klacht

De klacht houdt in, zakelijk en kort samengevat weergegeven, dat verweerster in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld om de volgende redenen:

1. Zij heeft informatie over de inhoud van de therapie aan de jeugdbeschermer verstrekt zonder overleg met moeder en dochter;
2. Zij heeft de doelstellingen van de therapie eenzijdig gewijzigd door daarin verplicht contactherstel met vader op te nemen;
3. Zij heeft informatie over de dochter met de vader gedeeld terwijl de dochter daartegen bezwaar had gemaakt.

Klaagster stelt hiertoe dat door het handelen van verweerster de dochter psychisch is beschadigd. Het is onacceptabel dat verweerster met de jeugdbeschermer geheime afspraken heeft gemaakt en dat zij haar beroepsgeheim heeft geschonden.

IV Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft de klacht gemotiveerd betwist. De behandeling van de dochter heeft allereerst in het teken gestaan van traumaverwerking en nadien zou – indien de kinderen dat wensten – contactherstel met vader plaatsvinden. De klacht is volgens verweerster gebaseerd op onjuistheden, misinterpretaties en verkeerd gelezen correspondentie. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht zal daarop in het onderstaande nader worden ingegaan.

V De overwegingen van het College

V.1. Bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen gaat het er niet om of dat handelen beter had gekund, maar om het beantwoorden van de vraag of de psycholoog de zorgvuldigheid heeft betracht van een redelijk handelend en redelijk bekwaam psycholoog door te handelen naar de Beroepscode.

V.2. Het eerste klachtonderdeel heeft betrekking op de communicatie door verweerster met de gezinsbeschermer. Hierop is artikel 7.3.11 lid 4 van de Jeugdwet van toepassing luidende als volgt: *“Derden die beroepshalve beschikken over inlichtingen inzake feiten en omstandigheden die de persoon van een onder toezicht gestelde minderjarige, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder of voogd betreffen, welke inlichtingen noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, verstrekken de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert, deze inlichtingen desgevraagd of kunnen deze inlichtingen uit eigen beweging aan de gecertificeerde instelling verstrekken, zonder toestemming van de betrokkenen en indien nodig met doorbreking van de plicht tot geheimhouding op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep.”*

De psycholoog kan dus op grond van deze wettelijke bepaling inlichtingen zonder toestemming van de betrokkenen desgevraagd (in welk geval sprake is van een spreekplicht) of uit eigen beweging (in welk geval sprake is van een meldrecht) aan de gezinsbeschermer verstrekken indien deze noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de ots. Uit artikel 74 van de Beroepscode blijkt dat psychologen hun geheimhouding mogen doorbreken indien een wettelijke bepaling daartoe verplicht. De psycholoog stelt de betrokkenen van deze informatieplicht vooraf op de hoogte (artikel 75 van de Beroepscode) en verstrekt indien hij inderdaad besluit de geheimhouding te doorbreken geen inlichtingen die verder gaan dan in de gegeven omstandigheden zijn vereist. Ook in dit geval stelt de psycholoog de betrokkenen op de hoogte (artikel 76 van de Beroepscode).

Verweerster was gehouden genoemde verplichtingen voortvloeiende uit de Beroepscode na te komen

jegens de ouders én jegens de dochter die op het moment dat de behandeling begon immers al 12 jaar oud was (artikel 7 van de Beroepscode).

Het College is van oordeel dat uit de feiten blijkt dat verweerster op dit punt voormelde artikelen 75 en 76 van de Beroepscode niet volledig heeft nageleefd. Zij heeft de ouders en de dochter vooraf immers niet ingelicht over het doel van het informeren van de jeugdbeschermer en welke gegevens daarbij door haar zijn verstrekt. Een voorbeeld hiervan is de e-mail van 9 april 2020 genoemd onder 1.1. Het vertrouwen van klaagster en de dochter in verweerster is hierdoor onder druk komen te staan. Bij hen kon op grond hiervan immers de indruk ontstaan dat verweerster achter hun rug om handelde. Klachtonderdeel 1 is in zoverre gegrond.

Overigens is het College niet gebleken dat verweerster aan de gezinsbeschermer meer inlichtingen heeft verstrekt dan noodzakelijk was voor de uitvoering van de ots.

V.3. Wat betreft klachtonderdeel 2 is niet gebleken dat verweerster het behandelplan van de dochter eenzijdig heeft gewijzigd door daarin, zoals klaagster stelt, contactherstel met vader te verplichten. Verweerster heeft op dit punt aangevoerd dat het steeds de bedoeling is geweest dat eerst traumaverwerking zou plaatsvinden waarna contactherstel met vader pas in een later stadium eventueel aan de orde zou kunnen komen. Aangenomen moet worden dat klaagster wist dat dit het geval was door de mail van 12 maart 2020 die verweerster aan haar en vader heeft gestuurd en waarin aan hen wordt medegedeeld dat er eerst een aantal dingen moeten worden “opgeruimd” voordat contactherstel kan plaatsvinden.

Hieruit volgt dat door verweerster aan klaagster in voldoende mate duidelijk is gemaakt dat een mogelijk contactherstel met vader pas op een later moment deel uit zou kunnen gaan maken van de behandeling van de dochter. Bij (de voortzetting van) de behandeling van de dochter in maart 2020 bleef het behandelplan zoals dat was opgesteld in februari 2020 dus van kracht. Verweerster heeft wat betreft dit punt bovendien aangevoerd dat het niet hebben van contact met vader ook steeds een optie was die in de gesprekken met de dochter aan de orde is geweest zodat van verplicht contactherstel – zoals klaagster stelt – geen sprake was.

Klachtonderdeel 2 is dan ook ongegrond bij gebrek aan feitelijke grondslag.

V.4. Wat betreft klachtonderdeel 3 (het informeren van vader zonder toestemming van de dochter) geldt het volgende.

In een geval als dit is de psycholoog met de ouders en de dochter een meervoudige cliëntrelatie aangegaan waarin de psycholoog werkt vanuit een meervoudige loyaliteit. Uitgangspunt hierbij is dat de psycholoog de ouders (met gezag) en de dochter op gelijke wijze informeert, tenzij blijkt dat bij de dochter hiertegen bezwaren bestaan.

Het College is van oordeel dat verweerster in de mail van 14 mei 2020 aan de ouders slechts zeer summier heeft beschreven wat er in haar gesprekken met de dochter aan de orde is geweest.

Verweerster schrijft dat met de dochter is gesproken over thema's als “haar huisdieren en school”, over “de dingen die ze heeft meegemaakt” en over “vakanties en dingen toen ze in Y woonde” en vermeldt niets over de gevoelens en meningen van de dochter over deze onderwerpen of haar ervaringen.

Naar het oordeel van het College zijn deze termen door verweerster dusdanig algemeen verwoord dat dit geen schending van het beroepsgeheim en daarmee artikel 71 van de Beroepscode oplevert.

Verweerster heeft hiermee voldoende rekening gehouden met de bij de dochter bestaande en bij verweerster bekende gevoeligheden.

Klachtonderdeel 3 is niet gegrond.

Het College komt tot de slotsom dat de klachtonderdelen 2 en 3 ongegrond zijn en klachtonderdeel 1 gegrond.

Het College legt de psycholoog ter zake geen maatregel op.

Hierbij heeft meegespeeld dat verweerster ter zitting heeft verklaard dat naar aanleiding van deze zaak binnen de praktijk afspraken zijn gemaakt het voortaan anders aan te pakken. Zo zal er eerder contact worden opgenomen met de afdelingen beroepsethiek van NVO en NIP om te overleggen.

Verder zal voortaan in soortgelijke zaken vooraf algemene informatie aan de betrokkenen worden verstrekt over de spreekplicht/het meldrecht van de psycholoog de gezinsbeschermer te informeren zonder toestemming indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ots. Daarnaast zullen betrokkenen direct op de hoogte worden gesteld indien op grond van artikel 7.3.11 lid 4 Jw specifieke informatie wordt gedeeld.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart de klacht gegrond als voormeld;
- legt geen waarschuwing op.

Aldus gewezen op 14 april 2021

door:

mr. P.B. Martens, voorzitter,
mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
mr. drs. M.J. Ariëns,
prof. dr. P.T. Cohen-Kettenis,
drs. S.A. Wensing-Kruger,

leden

en ondertekend door de voorzitter,

w.g. P.B. Martens.